

Projekt

**Gminny Program Profilaktyki
i Rozwiązywania Problemów
Alkoholowych oraz Przeciwdziałania
Narkomanii
dla Gminy Skarżysko-Kamienna
na lata 2027-2030**

Spis treści

I Podstawa prawna	5
II Charakterystyka uzależnień	7
2.1. Alkohol	7
2.2. Papierosy i e-papierosy	8
2.3. Narkotyki	9
2.4. Napoje energetyczne	10
2.5. Uzależnienia behawioralne	10
III Diagnoza występowania uzależnień w świetle zastanych źródeł w Gminie Skarżysko-Kamienna	12
3.1. Działalność Centrum Usług Społecznych	12
3.2. Procedura „Niebieskie Karty”	14
3.3. Działalność Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych	16
3.4. Punkt Konsultacyjno-Terapeutyczny	18
3.5. Świetlice na terenie Gminy	19
3.6. Policja	19
3.7. Ważniejsze oddziaływania profilaktyczne dla młodzieży	20
3.8. Działania Państwowej Inspekcji Sanitarnej w obszarze profilaktyki uzależnień	22
IV Diagnoza zjawiska używania i nadużywania substancji psychoaktywnych oraz występowania przemocy domowej w świetle badań ankietowych	24
4.1. Dorośli mieszkańcy Gminy Skarżysko-Kamienna	24
4.2. Pracownicy instytucjonalni:	26
4.3. Dzieci i młodzież szkolna	27
4.4. Podsumowanie	28
V Zasoby lokalne	30
VI Analiza SWOT	32
VII Realizatorzy Programu	36
VIII Adresaci Programu	37
IX Cele oraz realizacja Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii dla Gminy Skarżysko-Kamienna na lata 2027-2030	38
X Finansowanie Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii dla Gminy Skarżysko-Kamienna na lata 2027-2030	47

XI Zadania Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych	48
XII Zasady wynagradzania członków Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Gminie Skarżysko-Kamienna	49
XIII Wdrażanie Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych Oraz Przeciwdziałania Narkomanii dla Gminy Skarżysko-Kamienna na lata 2027-2030	50
XIV Ograniczenie dostępu do alkoholu	51
XV Monitoring i ewaluacja Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii dla Gminy Skarżysko-Kamienna na lata 2027-2030	52

Wstęp

Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii dla Gminy Skarżysko-Kamienna na lata 2027-2030, zwany dalej Programem, stanowi kontynuację działań z obszaru profilaktyki uzależnień, rozwiązywania problemów alkoholowych i przeciwdziałania narkomanii, realizowanych corocznie i skierowanych do różnych grup odbiorców w Gminie Skarżysko-Kamienna.

Program opiera się na założeniu, że skuteczna profilaktyka to nie tylko jednorazowe działania, ale systematyczne i zintegrowane wsparcie dla mieszkańców – szczególnie dzieci, młodzieży i rodzin – poprzez edukację, poradnictwo, interwencję oraz wzmacnianie postaw prozdrowotnych. W obliczu narastających zagrożeń takich jak uzależnienia chemiczne (alkohol, narkotyki) oraz behawioralne (np. nadmierne korzystanie z Internetu, hazard), konieczne jest prowadzenie nowoczesnych, dobrze zaplanowanych działań profilaktycznych, które odpowiadają na aktualne potrzeby lokalnej społeczności.

W Programie uwzględniono zadania wynikające z Narodowego Programu Zdrowia na lata 2021–2026, w szczególności celu operacyjnego nr 2 pn. „Profilaktyka uzależnień”. Elementem Programu są również działania związane z przeciwdziałaniem uzależnieniom behawioralnym, polegające na upowszechnianiu wiedzy oraz wzmacnianiu kompetencji dzieci, młodzieży i dorosłych w zakresie rozpoznawania i radzenia sobie z problemami. Program został opracowany z uwzględnieniem aktualnych kierunków polityki zdrowia publicznego i przewiduje możliwość dostosowywania podejmowanych działań do zmian wynikających z przepisów prawa oraz dokumentów krajowych regulujących obszar profilaktyki uzależnień i promocji zdrowia. W przypadku przyjęcia nowego Narodowego Programu Zdrowia po 2026 roku realizacja Programu będzie uwzględniała cele, kierunki działań i priorytety określone w obowiązujących dokumentach krajowych, a w razie potrzeby Program może zostać odpowiednio zaktualizowany.

Założenia Programu są zgodne z wytycznymi zawartymi w „Rekomendacjach do realizowania i finansowania gminnych programów profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych oraz przeciwdziałania narkomanii w 2026 roku”, wydanymi przez Krajowe Centrum Przeciwdziałania Uzależnieniom. Program będzie realizowany od 1 stycznia 2027 r. do 31 grudnia 2030 r., a większość planowanych zadań ma charakter coroczny i długofalowy.

I Podstawa prawna

Zgodnie z art. 1 ust. 1 Ustawy z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi, organy administracji rządowej i jednostek samorządu terytorialnego są obowiązane do podejmowania działań zmierzających do ograniczania spożycia napojów alkoholowych oraz zmiany struktury ich spożywania, inicjowania i wspierania przedsięwzięć mających na celu zmianę obyczajów w zakresie sposobu spożywania tych napojów, działania na rzecz trzeźwości w miejscu pracy, przeciwdziałania powstawaniu i usuwania następstw nadużywania alkoholu, a także wspierania działalności w tym zakresie organizacji społecznych i zakładów pracy.

W myśl art. 2 ust. 1 ww. Ustawy, zadania w zakresie przeciwdziałania alkoholizmowi wykonuje się przez odpowiednie kształtowanie polityki społecznej, w szczególności:

- 1) tworzenie warunków sprzyjających realizacji potrzeb, których zaspokajanie motywuje powstrzymanie się od spożywania alkoholu;
- 2) działalność wychowawczą i informacyjną;
- 3) ustalanie odpowiedniego poziomu i właściwej struktury produkcji napojów alkoholowych przeznaczanych do spożycia w kraju;
- 4) ograniczanie dostępności alkoholu;
- 5) leczenie, rehabilitację i reintegrację osób uzależnionych od alkoholu;
- 6) zapobieganie negatywnym następstwom nadużywania alkoholu i ich usuwanie;
- 7) przeciwdziałanie przemocy domowej;
- 8) wspieranie zatrudnienia socjalnego poprzez finansowanie centrów integracji społecznej.

Na podstawie art. 4¹ ust. 1., do zadań własnych Gminy należy prowadzenie działań związanych z profilaktyką i rozwiązywaniem problemów alkoholowych oraz integracji społecznej osób uzależnionych od alkoholu.

Bezpośrednią podstawę prawną dla sporządzenia i realizacji niniejszego Programu stanowi art. 4¹ ust. 2 w następującym brzmieniu: „Realizacja zadań, o których mowa w ust. 1, jest prowadzona w postaci uchwalonego przez radę Gminy gminnego programu profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych oraz przeciwdziałania narkomanii, który stanowi część strategii rozwiązywania problemów społecznych i który uwzględnia cele operacyjne dotyczące profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych oraz przeciwdziałania narkomanii, określone w Narodowym Programie Zdrowia. Elementem programu mogą być również zadania związane z przeciwdziałaniem uzależnieniom behawioralnym. Program jest realizowany przez Ośrodek Pomocy Społecznej albo Centrum Usług Społecznych, o których

mowa w przepisach o pomocy społecznej, lub inną jednostkę wskazaną w tym programie. W celu realizacji programu wójt, burmistrz, prezydent może powołać pełnomocnika”.

Ponadto zgodnie z art. 10 ust. 1 Ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii również przeciwdziałanie narkomanii należy do zadań własnych Gminy. Jak stanowi art. 10 ust. 2a, w gminnym programie uwzględnia się działalność wychowawczą, edukacyjną, informacyjną i profilaktyczną prowadzoną w szkołach i placówkach systemu oświaty, a także diagnozę w zakresie występujących w szkołach i placówkach systemu oświaty czynników ryzyka i czynników chroniących. W ramach programu w szkołach i placówkach systemu oświaty są realizowane w szczególności działania o potwierdzonej skuteczności lub oparte na naukowych podstawach prowadzone w zakresie działalności, o której mowa w ust. 2a. Ustawy.

Oprócz obu ww. ustaw, niniejszy Program został sporządzony i będzie realizowany z uwzględnieniem stosownych przepisów:

- ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej,
- ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy domowej,
- ustawy z dnia 09 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej,
- ustawy z dnia 11 września 2015 r. o zdrowiu publicznym,
- rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 18 sierpnia 2015 r. w sprawie zakresu i form prowadzenia w szkołach i placówkach systemu oświaty działalności wychowawczej, edukacyjnej, informacyjnej i profilaktycznej w celu przeciwdziałania narkomanii,
- rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 30 marca 2021 r. w sprawie Narodowego Programu Zdrowia na lata 2021–2026 oraz działań określonych w tym Programie w zakresie profilaktyki uzależnień i promocji zdrowia.

II Charakterystyka uzależnień

2.1. Alkohol

Alkohol jest jedną z najstarszych i najbardziej rozpowszechnionych substancji psychoaktywnych na świecie. Jego spożycie często towarzyszy spotkaniom towarzyskim, uroczystościom i świętom, co sprawia, że bywa postrzegany jako naturalny element życia społecznego. Działanie alkoholu opiera się na oddziaływaniu na ośrodkowy układ nerwowy – początkowo powoduje odprężenie, obniżenie napięcia i poprawę nastroju. W miarę wzrostu ilości spożytego alkoholu dochodzi jednak do zaburzeń koordynacji, problemów z mową, spadku koncentracji i zwiększonej skłonności do podejmowania ryzykownych decyzji. Nadużywanie alkoholu prowadzi do rozwoju uzależnienia, którego charakterystycznym objawem jest utrata kontroli nad piciem. Alkoholizm to choroba przewlekła i postępująca, wymagająca leczenia specjalistycznego¹.

„Statystyki pokazują, że Polacy piją coraz więcej alkoholu. Według Światowej Organizacji Zdrowia **alkohol wpływa na ponad 200 rodzajów chorób** i znajduje się na trzecim miejscu wśród czynników ryzyka dla zdrowia.²” Długotrwałe spożywanie alkoholu niesie ze sobą poważne skutki zdrowotne, takie jak marskość wątroby, choroby serca, nadciśnienie, zaburzenia pracy trzustki czy uszkodzenia układu nerwowego. Osoby nadużywające alkoholu częściej doświadczają również problemów natury psychicznej, w tym depresji, zaburzeń lękowych czy prób samobójczych. Alkohol może nasilać konflikty interpersonalne, prowadzić do agresji, a także sprzyjać występowaniu przemocy domowej. Ma także destrukcyjny wpływ na relacje rodzinne – powoduje utratę zaufania, rozpad więzi i poczucie osamotnienia wśród bliskich. Dzieci wychowujące się w rodzinach z problemem alkoholowym są narażone na zaniedbania emocjonalne i wychowawcze, co może skutkować powielaniem destrukcyjnych wzorców w dorosłym życiu.

W życiu zawodowym alkohol obniża efektywność pracy, zwiększa absencję oraz ryzyko wypadków przy pracy. W sferze społecznej prowadzi do marginalizacji, izolacji, a niekiedy do bezdomności. Nadużywanie alkoholu ma także wymiar ekonomiczny – generuje wysokie koszty leczenia, interwencji policyjnych, postępowań sądowych i świadczeń społecznych. Problemem staje się również coraz większa dostępność napojów alkoholowych, także dla młodzieży, co sprzyja wczesnym inicjacjom alkoholowym. Warto podkreślić, że wczesne rozpoczęcie picia alkoholu istotnie zwiększa ryzyko rozwinienia uzależnienia

¹https://kcpu.gov.pl/wp-content/uploads/2024/03/Raport-2023-wersja-Internetowa.pdf?utm_source

²<https://www.gov.pl/web/zdrowie/alkohol?>

w dorosłości. Alkohol nie tylko niszczy zdrowie jednostki, ale także osłabia więzi społeczne, obniża jakość życia rodzinnego i przyczynia się do wielu problemów społecznych.

2.2. Papierosy i e-papierosy

Palenie papierosów tradycyjnych pozostaje jednym z głównych czynników powodujących zgony, którym można zapobiec³. W dymie tytoniowym znajduje się ponad 4 tysiące substancji chemicznych, w tym kilkadziesiąt o udowodnionym działaniu rakotwórczym. Nikotyna jako główny składnik uzależniający, prowadzi do szybkiego rozwoju nałogu, a próby rzucenia palenia wiążą się z silnym zespołem odstawienia. Regularne palenie papierosów skutkuje rozwojem chorób układu oddechowego, takich jak przewlekła obturacyjna choroba płuc (POChP) czy rak płuc. Negatywnie wpływa również na układ sercowo-naczyniowy, zwiększając ryzyko zawałów i udarów.

E-papierosy są coraz częściej wybierane przez młodzież jako forma „bezpieczniejszej” alternatywy dla tradycyjnego palenia. Urządzenia te podgrzewają płyn zawierający nikotynę, glicerynę i aromaty, tworząc aerozol wdychany przez użytkownika. Choć nie zawierają takiej samej ilości substancji smolistych jak papierosy, nadal są szkodliwe dla zdrowia. Nikotyna obecna w liquidach powoduje silne uzależnienie, a długofalowe skutki inhalowania aromatów chemicznych wciąż są przedmiotem badań. Szczególnie niepokojące jest to, że e-papierosy są dostępne w wielu smakach, co dodatkowo przyciąga dzieci i nastolatków⁴.

Badacze z Uniwersytetu Kalifornijskiego w San Diego (USA) opublikowali w czasopiśmie naukowym „eLife” wyniki badań, które wskazują na poważne konsekwencje zdrowotne związane z używaniem e-papierosów. Z ich analiz wynika, że regularne inhalowanie aerozolu z e-papierosów może prowadzić do reakcji zapalnych w wielu narządach — m.in. w mózgu, sercu, płucach i jelitach. Obecnie w samych Stanach Zjednoczonych z e-papierosów korzysta około

12 milionów dorosłych, przy czym największy odsetek użytkowników stanowią osoby w wieku 18–24 lat. W Polsce sytuacja również budzi niepokój — zgodnie z badaniami zleconymi przez Rzecznika Praw Dziecka, co czwarty nastolatek sięga po e-papierosy, a ponad 70% użytkowników poniżej 20. roku życia przyznaje się do ich regularnego stosowania⁵.

³<https://uniwersytetkaliski.edu.pl/wp-content/uploads/2025/07/Agnieszka-Kapala-Palenie-papierosow-i-picie-alkoholu-jako-przejaw-zachowan-ryzykownych-mlodziezy-1.pdf?>

⁴<https://ore.edu.pl/wp-content/uploads/phocadownload/pracownie/pakiet-edukacyjny-dla-nauczycieli-z-zakresu-profilaktyki-palenia-tytoniu.pdf?>

⁵<https://pulsmedycyny.pl/system-ochrony-zdrowia/nauka-i-badania/e-papierosy-zaburzaja-prace-wielu-narzadow-badania-w-polsce-uzywa-ich-juz-co-czwarty-nastolatek/?>

W praktyce obserwuje się zjawisko „podwójnego palenia” – użytkownicy e-papierosów często sięgają także po papierosy tradycyjne. Takie połączenie znacząco zwiększa ryzyko poważnych chorób. Badania wskazują, że młodzież korzystająca z e-papierosów jest bardziej narażona na sięgnięcie w przyszłości po papierosy tradycyjne. Popularność tych produktów wynika również z łatwego dostępu i fałszywego przekonania o ich nieszkodliwości. Zarówno papierosy, jak i e-papierosy mają negatywny wpływ na zdrowie, życie rodzinne i społeczne – prowadzą do uzależnienia, problemów zdrowotnych, a także do poważnych kosztów dla systemu opieki zdrowotnej.

2.3. Narkotyki

Narkomania to choroba polegająca na uzależnieniu od substancji psychoaktywnych, które wywierają toksyczny wpływ na organizm człowieka, prowadząc do jego stopniowego wyniszczenia, a w skrajnych przypadkach – nawet do śmierci. Zgodnie z Międzynarodową Klasyfikacją Chorób (ICD-10), narkomania uznawana jest za poważne zaburzenie zdrowia psychicznego i fizycznego, wymagające specjalistycznego leczenia.

U podstaw uzależnienia leżą zarówno czynniki osobowościowe, jak i środowiskowe – presja otoczenia, brak wsparcia emocjonalnego, czy potrzeba ucieczki od problemów mogą stanowić jego źródło. Charakterystycznym objawem jest tzw. głód narkotykowy – silne, przymusowe pragnienie ponownego zażycia substancji, wynikające z fizycznej i psychicznej zależności. Kluczowym etapem w procesie zdrowienia jest moment, w którym osoba uzależniona uświadamia sobie istnienie problemu i podejmuje decyzję o rozpoczęciu terapii – to zwiększa szanse na trwałe wyjście z nałogu.

Uzależnienie fizyczne polega na tym, że organizm przyzwyczaja się do obecności narkotyku i zaczyna „domagać się” go w codziennym funkcjonowaniu. Brak substancji prowadzi do objawów abstynencyjnych, takich jak bóle głowy, dreszcze, potliwość, biegunki czy drżenie mięśni. Z kolei uzależnienie psychiczne objawia się silną potrzebą sięgania po narkotyk, rosnącą tolerancją na jego działanie oraz całkowitym podporządkowaniem życia zdobywaniu substancji. Prowadzi to do zaniedbywania obowiązków, izolacji społecznej i degradacji relacji z bliskimi. Ten rodzaj uzależnienia jest szczególnie trudny do wyleczenia – wymaga nie tylko detoksykacji, ale także długotrwałej psychoterapii, wsparcia specjalistów oraz pracy nad odbudową życia emocjonalnego i społecznego⁶.

⁶<https://wypasozo.pl/oferta/terapia-narkotykowa/>

2.4. Napoje energetyczne

W ostatnich latach obserwuje się systematyczny wzrost spożycia napojów gazowanych i energetycznych zawierających znaczne ilości kofeiny. Pomimo licznych badań potwierdzających jej negatywny wpływ na zdrowie, konsumpcja tych produktów nadal rośnie, zwłaszcza wśród dzieci, młodzieży i młodych dorosłych. Nadmierne spożycie kofeiny może prowadzić do zaburzeń pracy układu nerwowego i sercowo-naczyniowego, a długotrwałe jej przyjmowanie – do rozwoju uzależnienia.

Kofeina obecna jest nie tylko w kawie, ale również w herbacie, napojach typu cola, kakao, czekoladzie oraz w napojach energetycznych, które zawierają jej często więcej niż filiżanka kawy. Dzięki słodkim smakom i szerokiej dostępności produkty te są szczególnie popularne wśród młodych ludzi. Według Światowej Organizacji Zdrowia (WHO) regularne spożywanie kofeiny może prowadzić do rozwoju uzależnienia, a dane Narodowego Instytutu Zdrowia Publicznego PZH–PIB wskazują, że w Polsce rośnie liczba nastolatków sięgających po napoje energetyczne.

Uzależnienie od kofeiny, określane jako kofeinizm, może wystąpić przy regularnym spożywaniu ok. 500–600 mg kofeiny dziennie. Objawy obejmują m.in. nadmierne pobudzenie, rozdrażnienie, bezsenność, bóle głowy i zaburzenia rytmu serca. Napoje energetyczne stanowią dodatkowe zagrożenie ze względu na wysoką zawartość cukru oraz guarany, co zwiększa ryzyko zaburzeń metabolicznych i sercowych.

Nagłe odstawienie kofeiny może powodować objawy abstynencyjne – senność, bóle głowy, spadek nastroju i drażliwość. Dlatego ograniczanie jej spożycia powinno następować stopniowo. Zaleca się unikanie napojów energetycznych, a w przypadku innych źródeł kofeiny – racjonalne ograniczanie ich ilości w trosce o zdrowie fizyczne i psychiczne, zwłaszcza wśród dzieci i młodzieży⁷.

2.5. Uzależnienia behawioralne

Uzależnienia behawioralne, zwane również nałogami odczynnościowymi, to powtarzające się, kompulsywne zachowania, które dają krótkotrwałe poczucie przyjemności lub ulgi, lecz w dłuższej perspektywie prowadzą do negatywnych konsekwencji zdrowotnych, emocjonalnych i społecznych. W odróżnieniu od uzależnień od substancji psychoaktywnych, w uzależnieniach behawioralnych nie chodzi o przyjmowanie środka chemicznego, lecz o wykonywanie określonej czynności – np. korzystanie z urządzeń ekranowych, w tym:

⁷Mgr Aleksandra Siargiej, Prof. dr hab. n. med. Elżbieta Krajewska-Kułak, dr hab. n. med. Bożena Okurowska-Zawada, *Wpływ napoi energetycznych na zdrowie w percepcji młodych ludzi*. Białystok 2004, s. 28-30, https://www.umb.edu.pl/photo/pliki/WNoZ_jednostki/wnoz-z-zintegrowanej-opieki-medycznej/monografie/wplyw_napoi_energetycznych_na_zdrowie_w_percepcji_mlodych_ludzi.pdf

granie w gry komputerowe, korzystanie z Internetu czy aktywność w mediach społecznościowych lub gry hazardowe, jedzenie albo ćwiczenia fizyczne.

Według G.A. Marlatta i współpracowników, uzależnienie behawioralne to powtarzający się nawyk, który zwiększa ryzyko choroby i problemów osobistych lub społecznych, a jego charakterystyczną cechą jest utrata kontroli – osoba mimo świadomości szkód nie potrafi zaprzestać danego zachowania. Działanie to przynosi natychmiastową, krótkotrwałą nagrodę (np. poprawę nastroju, redukcję stresu), ale z czasem prowadzi do długofalowych strat i pogorszenia jakości życia⁸.

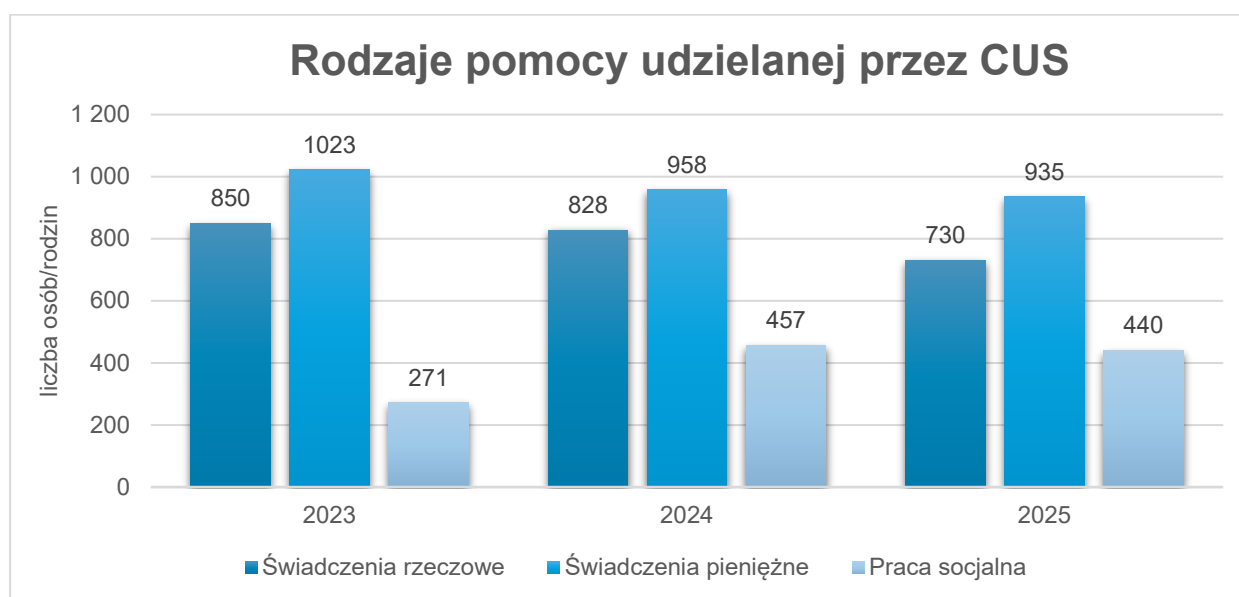
W przypadku młodzieży szczególnie niepokojące są uzależnienia związane z technologiami, które rozwijają się dynamicznie wraz z rozwojem Internetu i mediów społecznościowych. Uzależnienia behawioralne często współwystępują z innymi problemami, np. depresją czy uzależnieniami od substancji. Leczenie wymaga terapii psychologicznej, wsparcia grupowego oraz działań profilaktycznych.

⁸https://kcpu.gov.pl/wp-content/uploads/2023/02/Zaburzenia-behawioralne_sklad_do_sprawozdania.pdf, s. 13-15

III Diagnoza występowania uzależnień w świetle zastanych źródeł w Gminie Skarżysko-Kamienna

3.1. Działalność Centrum Usług Społecznych

POMOC CENTRUM USŁUG SPOŁECZNYCH			
	2023 r.	2024 r.	2025 r.
Liczba rodzin ogółem	934	892	837
W tym rodziny korzystające ze świadczeń z powodu problemów uzależnień	10	12	20

POWODY PRYZNAWANIA POMOCY SPOŁECZNEJ (liczba osób)			
	2023 r.	2024 r.	2025 r.
Niepełnosprawność	569	530	499
Bezrobocie	677	634	598
Ubóstwo	618	654	534
Bezradność opiekuńczo-wychowawcza	110	121	165
Osoby dotknięte długotrwałą chorobą	659	634	659
Alkoholizm	12	14	23
Inne	214	213	188

W latach 2023–2025 liczba rodzin korzystających ze wsparcia Centrum Usług Społecznych systematycznie malała. Pomimo ogólnego spadku liczby beneficjentów pomocy społecznej, zauważalny jest wzrost liczby rodzin objętych wsparciem z powodu problemów związanych z uzależnieniami. Może to wskazywać zarówno na zwiększającą się skalę tego zjawiska, jak i na skuteczniejsze identyfikowanie osób wymagających pomocy specjalistycznej.

Analiza powodów przyznawania pomocy społecznej pokazuje, że najczęstszymi przesłankami korzystania ze wsparcia pozostawały bezrobocie, długotrwała choroba, ubóstwo oraz niepełnosprawność. W większości tych obszarów obserwowano stopniowy spadek liczby osób objętych pomocą, co może świadczyć o poprawie sytuacji części mieszkańców lub zmianach w strukturze osób korzystających z systemu wsparcia społecznego. Na szczególną uwagę zasługuje utrzymująca się wysoka liczba osób zmagających się z problemami zdrowotnymi, które nadal stanowią jedną z najważniejszych przyczyn korzystania z pomocy społecznej.

Jednocześnie widoczny jest wzrost liczby osób objętych pomocą z powodu bezradności opiekuńczo-wychowawczej. Tendencja ta może wskazywać na narastające trudności części rodzin w zakresie pełnienia funkcji opiekuńczych i wychowawczych oraz potrzebę dalszego rozwijania działań wspierających rodziców i opiekunów. Wzrost odnotowano również w przypadku problemów związanych z alkoholizmem, co koresponduje ze zwiększającą się liczbą rodzin korzystających ze wsparcia z powodu uzależnień.

Dane dotyczące form udzielanej pomocy wskazują, że najczęściej stosowanym rodzajem wsparcia pozostawały świadczenia pieniężne. Równocześnie zmniejszała się liczba osób korzystających ze świadczeń rzeczowych, natomiast wyraźnie wzrosło znaczenie pracy socjalnej. Świadczy to o coraz większym ukierunkowaniu działań Centrum Usług Społecznych na aktywizację mieszkańców, wzmacnianie ich samodzielności oraz długofalowe rozwiązywanie problemów społecznych, a nie wyłącznie na udzielanie pomocy materialnej.

Przedstawione dane pokazują, że mimo zmniejszania się ogólnej liczby beneficjentów pomocy społecznej, w lokalnej społeczności nadal występują istotne problemy związane z sytuacją zdrowotną, ekonomiczną i funkcjonowaniem rodzin. Szczególnej uwagi wymagają zjawiska związane z uzależnieniami oraz trudnościami opiekuńczo-wychowawczymi, których znaczenie w analizowanym okresie wyraźnie wzrosło.

3.2. Procedura „Niebieskie Karty”

Liczba założonych Niebieskich Kart			
	2023 r.	2024 r.	2025 r.
Ogółem NK	115	155	248
Instytucje zakładające Niebieskie Karty			
	2023 r.	2024 r.	2025 r.
Ośrodek Pomocy Społecznej	39	43	31
Policja	63	91	188
Ochrona zdrowia	1	6	0
Placówki edukacyjne	7	8	23
GKRPA	5	7	6

Liczba incydentów związanych z przemocą domową zgłoszonych w latach:			
	2023 r.	2024 r.	2025 r.
Ogółem	116	158	250
Liczba osób doznających przemocy domowej, którym udzielono pomocy:			
	2023 r.	2024 r.	2025 r.
Ogółem	215	282	512
Kobiety	142	152	325
Mężczyźni	25	35	55
Dzieci (do 18 r.ż.)	48	95	132
Liczba osób stosujących przemoc domową, wobec których podjęto działania:			
	2023 r.	2024 r.	2025 r.
Ogółem	195	225	325
Kobiety	39	46	72
Mężczyźni	156	179	253

Liczba rodzin objętych wsparciem Zespołu Interdyscyplinarnego z powodu przemocy domowej:			
	2023 r.	2024 r.	2025 r.
Ogółem	185	207	304
Liczba osób stosujących przemoc domową skierowanych na programy korekcyjno - edukacyjne:			
	2023 r.	2024 r.	2025 r.
Ogółem	0	3	13
Liczba spotkań Zespołu Interdyscyplinarnego:			
	2023 r.	2024 r.	2025 r.
Ogółem	11	11	10

Rodzaje udzielonej pomocy osobom doznającym przemocy domowej w 2025 roku:	
Rodzaj pomocy:	Liczba osób:
Pomoc psychologiczna	42
Pomoc prawna	12
Pomoc materialna (np. zakwaterowanie, żywność):	8
Świadczenie pracy socjalnej	505

Dane dotyczące procedury „Niebieskie Karty” wskazują na wyraźny wzrost skali zjawiska przemocy domowej w latach 2023–2025. Z roku na rok zwiększała się zarówno liczba wszczynanych procedur, jak i liczba zgłaszanych incydentów przemocy domowej. Szczególnie dynamiczny wzrost odnotowano w ostatnim roku analizowanego okresu, co może świadczyć zarówno o nasileniu problemu, jak i o większej skuteczności działań instytucji odpowiedzialnych za jego identyfikowanie oraz zgłaszanie.

Największą rolę w inicjowaniu procedury Niebieskiej Karty odgrywała Policja, której udział w analizowanym okresie systematycznie wzrastał. W działania na rzecz przeciwdziałania przemocy domowej angażowały się również jednostki pomocy społecznej, placówki oświatowe, ochrona zdrowia oraz Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych. Na uwagę zasługuje wzrost liczby procedur inicjowanych przez placówki edukacyjne, co może świadczyć

o rosnącej świadomości pracowników oświaty oraz większej skuteczności rozpoznawania symptomów przemocy wobec dzieci i młodzieży.

Wraz ze wzrostem liczby zgłoszeń zwiększała się także liczba osób doznających przemocy domowej, którym udzielano pomocy. Najliczniejszą grupę stanowiły kobiety, jednak zauważalny był również wzrost liczby dzieci objętych wsparciem. Dane te wskazują, że skutki przemocy domowej dotyczą nie tylko partnerów i małżonków, ale również najmłodszych członków rodzin, którzy często są bezpośrednimi lub pośrednimi ofiarami konfliktów i zachowań przemocowych.

Analiza danych dotyczących osób stosujących przemoc pokazuje, że zdecydowaną większość sprawców stanowili mężczyźni. Jednocześnie z roku na rok rosła liczba osób, wobec których podejmowano działania w związku ze stosowaniem przemocy domowej. Wzrastała także liczba rodzin objętych wsparciem Zespołu Interdyscyplinarnego, co potwierdza rosnące zapotrzebowanie na specjalistyczną pomoc i koordynację działań różnych instytucji zaangażowanych w przeciwdziałanie przemocy.

Pozytywnym zjawiskiem jest zwiększanie liczby osób kierowanych do udziału w programach korekcyjno-edukacyjnych dla sprawców przemocy. Może to świadczyć o większym wykorzystaniu narzędzi służących nie tylko reagowaniu na skutki przemocy, ale również ograniczaniu ryzyka jej ponownego występowania poprzez pracę nad zmianą postaw i zachowań stosujących przemoc.

Działania pomocowe realizowane na rzecz osób doznających przemocy domowej miały zróżnicowany charakter i obejmowały przede wszystkim wsparcie psychologiczne, prawne, materialne oraz świadczenie pracy socjalnej – dostosowane do indywidualnych potrzeb osób pokrzywdzonych. Szeroki zakres udzielanego wsparcia wskazuje na kompleksowe podejście do problemu przemocy domowej oraz dążenie do zapewnienia osobom doznającym przemocy bezpieczeństwa i możliwości przezwyciężenia trudnej sytuacji życiowej.

3.3. Działalność Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych

GKRPA			
	2023 r.	2024 r.	2025 r.
Ogólne posiedzenia Komisji	12	13	14
Posiedzenie podkomisji interwencyjno-motywującej	37	38	38
Posiedzenia podkomisji ds. przemocy domowej	10	11	10

Przeprowadzono rozmowy z osobami uzależnionymi w celu motywowania do leczenia	176	100	150
Kontrole punktów sprzedaży napojów alkoholowych	4	4	5
Post. opiniujące lokalizację punktów sprzedaży napojów	28	27	28
Liczba cofniętych zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych	0	0	0
Działalność Komisji interwencyjno-motywującej			
	2023 r.	2024 r.	2025 r.
Wniosków o leczenie odwykowe	97	105	105
Zleceń przeprowadzenia badania przez biegłych sądowych	24	33	24
Wniosków do Sądu w sprawie obowiązku leczenia odwykowego	52	45	45
Przeprowadzone badania przez biegłych sądowych	39	62	55

Działalność Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w latach 2023–2025 wskazuje na utrzymujące się duże zaangażowanie w realizację zadań związanych z profilaktyką, motywowaniem do leczenia odwykowego oraz przeciwdziałaniem negatywnym skutkom nadużywania alkoholu. W analizowanym okresie systematycznie wzrastała liczba ogólnych posiedzeń Komisji, co może świadczyć o rosnącym zakresie realizowanych działań oraz konieczności bieżącego reagowania na pojawiające się problemy społeczne.

Istotnym obszarem aktywności były działania podkomisji interwencyjno-motywującej, której posiedzenia odbywały się regularnie przez cały analizowany okres. Komisja prowadziła liczne rozmowy z osobami uzależnionymi, mające na celu zachęcenie ich do podjęcia leczenia. Choć liczba takich rozmów podlegała wahaniom, utrzymywała się na wysokim poziomie, co wskazuje na znaczącą skalę działań motywacyjnych prowadzonych na terenie gminy.

W zakresie przeciwdziałania przemocy domowej Komisja realizowała zadania poprzez działalność dedykowanej podkomisji. Liczba jej posiedzeń pozostawała stabilna, co świadczy o stałym zaangażowaniu w działania podejmowane wobec rodzin, w których występują problemy związane z uzależnieniem oraz przemocą.

Analiza danych dotyczących procedury zobowiązania do leczenia odwykowego pokazuje utrzymującą się wysoką liczbę wniosków kierowanych do Komisji. Regularnie zlecano również przeprowadzanie badań przez biegłych sądowych oraz kierowano sprawy do sądu w celu

nałożenia obowiązku podjęcia leczenia odwykowego. Wskazuje to na konsekwentne wykorzystywanie dostępnych narzędzi prawnych wobec osób, które nie podejmują leczenia dobrowolnie pomimo występowania problemu uzależnienia.

Komisja realizowała także działania związane z kontrolą rynku alkoholowego. Prowadzono kontrole punktów sprzedaży napojów alkoholowych oraz opiniowano lokalizacje nowych punktów sprzedaży. Jednocześnie w analizowanym okresie nie odnotowano przypadków cofnięcia zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych, co świadczy o przestrzeganiu obowiązujących przepisów przez przedsiębiorców prowadzących tego typu działalność.

Przedstawione dane wskazują, że Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych pełni istotną rolę w lokalnym systemie profilaktyki i rozwiązywania problemów uzależnień. Szczególne znaczenie mają działania motywujące do leczenia, współpraca z wymiarem sprawiedliwości oraz aktywność w obszarze przeciwdziałania przemocy domowej, które stanowią ważny element wsparcia mieszkańców doświadczających problemów związanych z nadużywaniem alkoholu.

3.4. Punkt Konsultacyjno-Terapeutyczny

Ważnym elementem lokalnego systemu wsparcia osób zmagających się z problemem uzależnień jest dostęp do specjalistycznej terapii oraz poradnictwa. Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych od wielu lat współpracuje przede wszystkim z OLK Poradnią Leczenia Uzależnień przy ul. Sokolej 50, do której kierowana jest większość osób wymagających profesjonalnej pomocy terapeutycznej. Placówka zapewnia kompleksowe wsparcie osobom uzależnionym oraz ich rodzinom, prowadząc działania diagnostyczne, terapeutyczne i wspierające proces zdrowienia.

Uzupełnieniem oferty pomocowej są działania realizowane przez Stowarzyszenie Pomocy „Arka Noego”, ze wsparcia którego korzysta część mieszkańców poszukujących pomocy w związku z problemami wynikającymi z uzależnień. Funkcjonowanie obu podmiotów zwiększa dostępność specjalistycznych usług na terenie miasta oraz wzmacnia skuteczność lokalnego systemu profilaktyki i rozwiązywania problemów uzależnień, umożliwiając mieszkańcom korzystanie z pomocy dostosowanej do ich indywidualnych potrzeb.

3.5. Świetlice na terenie Gminy

Liczba placówek:	10
Dzieci:	245
Liczba zatrudnionych wychowawców:	8

Na terenie gminy funkcjonuje sieć świetlic, które stanowią ważny element lokalnego systemu wsparcia dzieci i młodzieży. Placówki te zapewniają uczestnikom bezpieczne miejsce do spędzania czasu wolnego, umożliwiają rozwijanie zainteresowań, integrację rówieśniczą oraz udział w zajęciach o charakterze edukacyjnym, wychowawczym i profilaktycznym.

Ze wsparcia świetlic korzysta liczna grupa dzieci, co wskazuje na ich istotną rolę w życiu lokalnej społeczności. Działalność placówek przyczynia się do wzmacniania kompetencji społecznych młodych mieszkańców, rozwijania konstruktywnych sposobów spędzania wolnego czasu oraz ograniczania ryzyka występowania zachowań problemowych i sięgania po substancje psychoaktywne.

Funkcjonowanie świetlic wspierane jest przez kadrę wychowawców odpowiedzialnych za organizację zajęć oraz zapewnienie opieki uczestnikom. Placówki te stanowią cenne uzupełnienie działań realizowanych przez szkoły, instytucje pomocy społecznej oraz podmioty prowadzące działalność profilaktyczną, wzmacniając lokalne zasoby służące wspieraniu prawidłowego rozwoju dzieci i młodzieży.

3.6. Policja

Dane pozyskane od Policji wskazują, że w latach 2023–2025 na terenie gminy utrzymywały się liczne zdarzenia związane z używaniem alkoholu oraz naruszaniem porządku publicznego. Pomimo spadku liczby interwencji podejmowanych w miejscach publicznych w związku z alkoholem i narkotykami, skala zjawiska nadal pozostawała znacząca. Jednocześnie każdego roku odnotowywano dużą liczbę mandatów nakładanych za wykroczenia związane z naruszeniem przepisów ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi, co wskazuje na stałą obecność problemów związanych ze spożywaniem alkoholu w przestrzeni publicznej.

Istotnym problemem pozostawało również prowadzenie pojazdów pod wpływem alkoholu oraz środków odurzających. W analizowanym okresie utrzymywała się wysoka liczba ujawnianych kierujących znajdujących się pod wpływem alkoholu, a jednocześnie wzrastała liczba przypadków prowadzenia pojazdów po zażyciu narkotyków. Dane te wskazują

na konieczność dalszego prowadzenia działań profilaktycznych i kontrolnych w zakresie bezpieczeństwa ruchu drogowego.

Analiza danych dotyczących porządku publicznego pokazuje wzrost liczby zdarzeń związanych z jego zakłócaniem. Odnotowywano również przypadki popełniania czynów zabronionych przez osoby nieletnie będące pod wpływem substancji psychoaktywnych. Zjawisko to potwierdza potrzebę kontynuowania działań profilaktycznych skierowanych do dzieci i młodzieży, szczególnie w obszarze przeciwdziałania uzależnieniom i zachowaniom ryzykownym.

Dane dotyczące przemocy domowej wskazują, że problem ten pozostaje jednym z istotnych wyzwań społecznych na terenie gminy. W analizowanym okresie Policja podejmowała liczne interwencje związane z przemocą w rodzinie oraz sporządzała znaczną liczbę Niebieskich Kart. Wśród osób doznających przemocy dominowały kobiety, jednak wsparcia wymagały również osoby małoletnie oraz mężczyźni. Skala zjawiska wskazuje na potrzebę dalszej współpracy służb, instytucji pomocowych oraz organizacji zajmujących się przeciwdziałaniem przemocy domowej.

W zakresie kwalifikacji przestępstw związanych z przemocą odnotowano wzrost liczby spraw dotyczących znęcania się nad rodziną. Występowały również przypadki gróźb karalnych, rozpijania małoletnich oraz uchylania się od obowiązku alimentacyjnego. Szczególnie problem niealimentacji pozostawał jednym z częściej występujących zjawisk wymagających interwencji organów ścigania.

Analiza ogólnej struktury przestępczości pokazuje, że najczęściej występującymi kategoriami czynów zabronionych były kradzieże, kradzieże z włamaniem oraz uszkodzenia mienia. Zjawiska te występowały każdego roku i stanowiły znaczącą część wszystkich prowadzonych postępowań. Znacznie rzadziej odnotowywano przypadki pobić i rozbojów, jednak ich obecność wskazuje na konieczność dalszego monitorowania poziomu bezpieczeństwa publicznego oraz prowadzenia działań prewencyjnych mających na celu ograniczanie zachowań naruszających porządek i bezpieczeństwo mieszkańców.

3.7. Ważniejsze oddziaływania profilaktyczne dla młodzieży

W latach 2023–2025 na terenie gminy realizowano liczne programy profilaktyczne skierowane do dzieci, młodzieży, nauczycieli oraz rodziców. Wśród prowadzonych działań znalazły się zarówno rekomendowane programy profilaktyczne, takie jak „Spójrz inaczej”, „Przyjaciele Zippiego”, „Unplugged” czy „Strażnicy Uśmiechu”, jak również przedsięwzięcia ukierunkowane na rozwijanie kompetencji społecznych i emocjonalnych, wzmacnianie relacji rówieśniczych oraz wspieranie rodziców w procesie wychowawczym.

Największą grupę odbiorców działań profilaktycznych stanowili uczniowie. W 2023 roku programami objęto 1 881 uczniów, w 2024 roku 1 629 uczniów, natomiast w 2025 roku liczba uczestników wzrosła do 2 213 osób. Dane te wskazują na szeroki zasięg prowadzonych działań oraz utrzymujące się duże zainteresowanie programami profilaktycznymi wśród dzieci i młodzieży.

Istotnym elementem działań było również angażowanie kadry pedagogicznej. W latach 2023–2024 w programach uczestniczyło po 73 nauczycieli, natomiast w 2025 roku liczba ta wyniosła 89 osób. Udział nauczycieli sprzyja zwiększaniu skuteczności oddziaływań profilaktycznych poprzez wzmacnianie kompetencji wychowawczych oraz tworzenie bezpiecznego i wspierającego środowiska szkolnego.

Działania profilaktyczne obejmowały także rodziców, choć ich udział był znacznie mniejszy niż pozostałych grup odbiorców. W analizowanym okresie realizowano inicjatywy poświęcone budowaniu prawidłowych relacji rodzinnych, rozwijaniu kompetencji wychowawczych oraz wspieraniu rodziców w zakresie bezpiecznego funkcjonowania dzieci w świecie cyfrowym.

Koordinacją i inicjowaniem działań profilaktycznych na terenie gminy zajmuje się Wydział Spraw Społecznych i Obywatelskich, natomiast realizatorami poszczególnych programów są szkoły i placówki oświatowe. Dzięki temu możliwe jest dostosowywanie podejmowanych działań do potrzeb poszczególnych środowisk szkolnych oraz skuteczne docieranie do szerokiego grona odbiorców.

Ważnym elementem lokalnego systemu profilaktyki są również organizowane od wielu lat Skarżyskie Dni Profilaktyki. Inicjatywa ta obejmuje szeroki zakres działań edukacyjnych, informacyjnych i profilaktycznych adresowanych do mieszkańców w każdym wieku. Wydarzenie sprzyja promowaniu zdrowego stylu życia, wzmacnianiu postaw prozdrowotnych oraz podnoszeniu świadomości społecznej w zakresie uzależnień, zdrowia psychicznego i innych istotnych problemów społecznych.

Realizowane programy koncentrowały się na rozwijaniu umiejętności psychospołecznych, wzmacnianiu odporności psychicznej, budowaniu pozytywnych relacji, przeciwdziałaniu zachowaniom ryzykownym oraz promowaniu zdrowego stylu życia. Tak szeroki zakres oddziaływań profilaktycznych, wspierany przez działalność świetlic środowiskowych oraz cykliczne wydarzenia profilaktyczne, stanowi ważny element lokalnego systemu zapobiegania uzależnieniom i innym problemom społecznym wśród dzieci, młodzieży i dorosłych mieszkańców gminy.

3.8. Działania Państwowej Inspekcji Sanitarnej w obszarze profilaktyki uzależnień

Z danych przekazanych przez Państwową Powiatową Stację Sanitarno-Epidemiologiczną w Skarżysku-Kamiennej wynika, że w latach 2023–2025 na terenie Gminy Skarżysko-Kamienna nie odnotowano przypadków zatruc środków zastępczymi ani nowymi substancjami psychoaktywnymi (tzw. „dopalaczami”). Również System Monitorowania Informacji o Dopalaczach nie zarejestrował przypadków dotyczących mieszkańców gminy.

Jednocześnie PSSE odnotowała w 2025 roku sześć przypadków zatruc narkotykami, związanych z użyciem marihuany oraz mefedronu. Choć liczba ta nie wskazuje na zjawisko o dużej skali, potwierdza występowanie zagrożeń związanych z używaniem substancji psychoaktywnych i uzasadnia kontynuowanie działań profilaktycznych ukierunkowanych na zapobieganie ich używaniu.

W analizowanym okresie Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny prowadził na terenie gminy działania edukacyjne i informacyjne skierowane do dzieci i młodzieży, rodziców, nauczycieli oraz organizatorów wypoczynku. Obejmowały one m.in. spotkania edukacyjne, pogadanki oraz dystrybucję materiałów informacyjnych dotyczących profilaktyki uzależnień, w tym materiałów „Dopalacze to śmierć” i „Uwaga Rodzice”. W latach 2023–2025 działaniami tymi objęto łącznie ponad 1100 odbiorców.

Działania profilaktyczne, edukacyjne i informacyjne prowadzone przez Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego na terenie Gminy Skarżysko-Kamienna			
	2023	2024	2025
Rodzaj działań	Spotkania edukacyjno-informacyjne, dystrybucja ulotek, odtwarzanie filmów	Dystrybucja materiałów oświatowo-zdrowotnych	Dystrybucja materiałów, spotkanie edukacyjne
Grupa odbiorców	Kierownicy wypoczynku, opiekunowie i uczestnicy kolonii i obozów, ogół społeczeństwa, nauczyciele, pedagodzy, rodzice	Rodzice, nauczyciele, uczestnicy wypoczynku letniego i zimowego	Rodzice, nauczyciele, uczestnicy wypoczynku letniego

Liczba odbiorców	595	440 (30 placówek/wypoczynków)	112 (12 obiektów)
Zakres tematyczny	Spotkania edukacyjne i dystrybucja materiałów oświatowych	Materiały „Dopalacze to śmierć”, „Uwaga Rodzice”, pogadanki dotyczące profilaktyki uzależnień	Materiały „Dopalacze to śmierć”, „Uwaga Rodzice”, pogadanki dotyczące profilaktyki uzależnień

Źródło: Dane pochodzą od Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Skarżysku-Kamiennej

W ocenie PSSE nie obserwuje się wzrostu skali problemu zatruć tzw. „dopalaczami”, jednak jako grupę szczególnie narażoną wskazano młodzież w wieku 16–18 lat. Rekomendacją Inspekcji jest kontynuowanie dotychczasowych działań edukacyjnych oraz systematyczne podnoszenie świadomości dzieci, młodzieży i rodziców w zakresie zagrożeń wynikających z używania substancji psychoaktywnych.

Ocena sytuacji i rekomendacje Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego	
Obszar	Informacja
Problem zatruć tzw. „dopalaczami” na terenie gminy	Nie odnotowano.
Zmiana skali problemu w ostatnich latach	Nie stwierdzono.
Grupa szczególnie narażona	Młodzież w wieku 16–18 lat.
Rekomendowane działania	Kontynuowanie dotychczasowych działań edukacyjnych.
Dodatkowe uwagi	Stałe podnoszenie świadomości dzieci, młodzieży oraz rodziców.

Źródło: Dane pochodzą od Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Skarżysku-Kamiennej

IV Diagnoza zjawiska używania i nadużywania substancji psychoaktywnych oraz występowania przemocy domowej w świetle badań ankietowych

W procesie opracowania zjawiska używania i nadużywania substancji psychoaktywnych oraz występowania przemocy domowej zastosowano metodę badawczą: CAWI (Computer-Assisted Web Interview).

Metoda CAWI polega na wspomaganym komputerowo wywiadzie realizowanym przy użyciu strony internetowej. Jest to technika szeroko stosowana w badaniach ilościowych rynku i opinii publicznej, umożliwiająca zebranie danych od dużej liczby respondentów w krótkim czasie.

W badaniu CAWI uczestniczyli przedstawiciele wszystkich ankietowanych grup, którzy wypełniali ankiety elektroniczne w dogodnym dla siebie momencie. Takie rozwiązanie zwiększa komfort respondentów i sprzyja szczerości odpowiedzi, co ma szczególne znaczenie przy pytaniach dotyczących kwestii wrażliwych, takich jak doświadczenia związane z problemami społecznymi.

Do realizacji badania wykorzystano program CORIGO, rekomendowany przez Ośrodek Rozwoju Edukacji (ORE), który pozwalał na sprawne przygotowanie kwestionariusza, automatyczne zbieranie danych i wstępne ich porządkowanie, zapewniając wysoką jakość materiału badawczego.

Zastosowanie metody – CAWI – pozwoliło na uzyskanie pełnego i rzetelnego obrazu lokalnych zagrożeń społecznych, uwzględniającego różnorodne grupy respondentów i perspektywy.

4.1. Dorośli mieszkańcy Gminy Skarżysko-Kamienna

Badania obejmowały mieszkańców Gminy Skarżysko-Kamienna, którzy ukończyli osiemnasty rok życia. W badaniu wzięło udział 318 mieszkańców Gminy Skarżysko-Kamienna (89% kobiet i 11% mężczyzn) co stanowiło reprezentatywną próbę dla populacji gminy. Średnia wieku mieszkańców wyniosła 46 lat.

- W opinii mieszkańców Gminy Skarżysko-Kamienna najistotniejszymi problemami społecznymi są - uzależnienia behawioralne (71%), uzależnienie od alkoholu (59%) oraz cyberprzemoc (54%).
- Z kolei w kwestii zjawisk uzależnień bardzo powszechnymi w ich środowisku są: sieciorholizm (72%) oraz zakupoholizm (55%).

- Jak wskazują wyniki badań przeprowadzonych wśród mieszkańców Gminy Skarżysko-Kamienna 25% z respondentów zna osobiście lub ze słyszenia osoby doznające przemocy domowej, a 38% ma podejrzenia, że może do tego dochodzić.
- Według opinii wyrażonych w ankiecie na temat spożywania alkoholu mieszkańcy Gminy Skarżysko-Kamienna odzwierciedlają postawy wobec picia alkoholu o średnim stopniu ryzyka – większość badanych z rozwagą spożywa alkohol – najczęściej kilka razy w roku (39%) oraz kilka razy w miesiącu (19%), wypijając przy tym umiarkowane ilości alkoholu (1-2 porcje: 49%, 3-4 porcje: 35%).
- 37% badanych uważa, że w najbliższej okolicy znajdują się odpowiednia liczba punktów, gdzie można nabyć alkohol, a dla 60% jest tych miejsc za dużo.
- 56% respondentów uważa osoby pijące alkohol za zagrażające bezpieczeństwu w lokalnym środowisku, a 37% badanych mieszkańców nie zna miejsc do których po pomoc może zgłosić się osoba uzależniona od alkoholu.
- 53% z badanych deklaruje, że zna przynajmniej jedną osobę zażywającą substancje psychoaktywne takie jak narkotyki lub dopalacze. 47% wskazało, że nie ma w swoim otoczeniu takich osób przyjmujących substancje odurzające tj. narkotyki i dopalacze.
- Problem uzależnienia od gier hazardowych na terenie Gminy Skarżysko-Kamienna, jest nie rozpowszechnionym zjawiskiem - 80% respondentów przyznaje, że nie ma doświadczenia z grami hazardowymi.
- 58% respondentów nie ma tendencji do „zajadania” stresów i trudnych emocji, podczas gdy 42% przyznaje się do takiego zachowania. Wyniki te sugerują, że problemy związane z niekontrolowanym jedzeniem w reakcji na stres dotyczą mniejszości z badanych.
- Jak wynika z przeprowadzonych badań 86% mieszkańców dostrzega potrzebę realizacji działań z zakresu profilaktyki uzależnień. Świadczyć to może o wysokim poziomie wiedzy mieszkańców na temat tego, jak istotne jest ograniczanie rozmiarów używania lub nadużywania substancji psychoaktywnych. Badani wskazali na potrzebę organizacji: otwartych konsultacji z terapeutą uzależnień (36%), warsztatów profilaktycznych dla uczniów (26%), udziału w ogólnopolskich kampaniach profilaktycznych (21%), wprowadzenia zakazu nocnej sprzedaży alkoholu (13%), zakazu reklamy alkoholu na terenie gminy (2%) oraz wprowadzeniu działań informacyjnych i edukacyjnych (2%).

4.2. Pracownicy instytucjonalni:

W badaniu wzięło udział 13 członków Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych (GKRPA) oraz Zespołu Interdyscyplinarnego (ZI) w Gminie Skarżysko-Kamienna.

- Badani członkowie Zespołu Interdyscyplinarnego oraz Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Gminie Skarżysko-Kamienna za najbardziej istotne problemy związane z uzależnieniami uznali: nadużywanie alkoholu przez dorosłych, spożywanie alkoholu przez młodzież, brak świadomości zagrożeń związanych z uzależnieniami, a także zażywanie narkotyków i dopalaczy przez młodzież
- Respondenci za najważniejsze zadania GKRPA uznali: motywowanie do podjęcia leczenia (100%), procedura kierowania na leczenie odwykowe (60%), podejmowanie działań zgodnych z rekomendacjami KCPU (30%) oraz właściwe wydatkowanie środków GKRPA (30%).
- Respondenci podkreślili, że współpraca pomiędzy ZI a GKRPA jest bardzo skuteczna (23%), oraz skuteczna (77%).
- Za najbardziej efektywne sposoby zwiększenia tej współpracy uznano: regularne spotkania i wymiana informacji (85%), szkolenia wspólne dla członków obu instytucji (62%), ustalenie wspólnych celów i strategii działania (46%), wspólne projekty i programy profilaktyczne (38%) oraz zwiększenie zaangażowania społeczności lokalnej (23%).
- Największe bariery w realizacji działań to: niska świadomość społeczna dotycząca problemu, a także niedobór specjalistów (np. terapeutów, psychologów).
- 85% respondentów ocenia, że władze gminy są poinformowane o potrzebach GKRPA i ZI oraz wspierają ich działania, a 15% twierdzi, że wsparcie jest ograniczone.
- Analiza wskazań respondentów pokazuje, że w opinii pracowników instytucjonalnych za najważniejsze działania w zakresie przeciwdziałania uzależnieniom, które powinny zostać wdrożone przez GKRPA i Zespół Interdyscyplinarny, uznaje się współpraca z lokalnymi instytucjami zdrowia i pomocy społecznej (77%), programy edukacyjne w szkołach (77%), konsultacje i wsparcie psychologiczne dla rodzin (69%), kampanie społeczne zwiększające świadomość na temat uzależnień (62%), oraz szkolenia i warsztaty dla dorosłych mieszkańców (38%).

4.3. Dzieci i młodzież szkolna

W badaniu wzięli udział uczniowie Szkół Podstawowych oraz Szkół Ponadpodstawowych (SPP) Gminy Skarżysko-Kamienna w przedziale wiekowym: klasy 4-6, klasy 7-8 oraz klasy SPP.

W badaniu dotyczącym problematyki uzależnień oraz przemocy wśród dzieci i młodzieży uczestniczyło łącznie 786 uczniów z terenu Gminy Skarżysko-Kamienna. Najlicniejszą grupę stanowili uczniowie klas 7–8 szkół podstawowych (316 osób), co stanowiło 40% wszystkich badanych. Uczniowie klas 4–6 szkół podstawowych stanowili grupę 250 osób (32%), natomiast w badaniu uczestniczyło również 220 uczniów szkół ponadpodstawowych (28%). Tak dobrana próba pozwoliła na analizę zachowań, postaw i doświadczeń młodych mieszkańców na różnych etapach edukacji oraz porównanie wyników pomiędzy poszczególnymi grupami wiekowymi.

1. Spożywanie napojów alkoholowych przez dzieci i młodzież szkolną w Gminie Skarżysko-Kamienna - inicjację alkoholową ma za sobą 3% ankietowanych uczniów SP 4-6, 15% ze SP 7-8 oraz 33% uczniów SPP.
2. Jak wynika z badań problem zażywania substancji psychoaktywnych takich jak narkotyki czy dopalacze występuje wśród uczniów szkół (SP 4-6 – 4%; SP 7-8 – 12%; SPP – 11%).
3. Należy zwrócić uwagę na obniżający się wiek osób sięgających po napoje energetyzujące, które stanowią duże obciążenie zdrowotne dla młodego organizmu. 12% uczniów z najmłodszej, 36% uczniów z klas 7-8i 61% najstarszej grupy deklaruje, że pije napoje energetyczne.
4. Wyniki badań w placówkach oświatowych wskazują, że większość uczniów spędza przed komputerem do 4 godzin dziennie (SP 4-6 – 24%; SP 7-8 – 24%; SPP – 21%). Co niepokojące część uczniów spędza przed komputerem więcej niż 6 godzin dziennie (SP 4-6 – 10%, SP 7-8 – 16% SPP – 21%).
5. W przypadku korzystania z telefonu uczniowie deklarują czas: powyżej 5 godzin (SP 4-6 – 12%; SP 7-8 – 28%; SPP – 46%). W praktyce może to oznaczać, że po zakończeniu lekcji korzystanie z komputera i telefonu jest dla nich jedyną formą spędzania czasu.
6. 43% uczniów klas SP 7-8 oraz 42% uczniów SPP doświadczyło w przestrzeni internetowej zjawiska hatingu, nazywanego potocznie przez uczniów „hejtowaniem”.
7. Uczniowie dość często otrzymywali wiadomości z obelgami (SP 7-8 – 27%; SPP– 48%) oraz często została udostępniana ich prywatna korespondencja (SP 7-8 – 29%; SPP– 44%).
8. Uczniowie z Gminy Skarżysko-Kamienna w sporej większości (SP 4-6 – 82%; SP 7-8 – 72%; SPP – 56%) nie mają doświadczenia z internetowymi grami na pieniądze.

9. Przemoc domowa jest obecna w domach uczniów Gminy Skarżysko-Kamienna (SP 4-6 – 11%; SP 7-8 – 12%; SPP – 18%).
10. Uczniowie przyznają, że doświadczają w szkole przemocy w różnorodnych formach (fizycznej bądź psychicznej).
11. Uczniowie szkół z Gminy Skarżysko-Kamienna wskazują, iż w ich środowisku dochodzi do agresji słownej (SP 4-6 – 24%; SP 7-8 – 44%; SPP – 36%).
12. Uczniowie w Gminie Skarżysko-Kamienna deklarują bardzo dobre lub dobre relacje z rodzicami/ opiekunami (SP 4-6 – 96%; SP 7-8 – 89%; SPP – 85%).
13. Uczniowie szkół z Gminy Skarżysko-Kamienna mają w większości bardzo dobre i dobre relacje z nauczycielami: SP 4-6 – 75%; SP 7-8 – 57%; SPP – 85%.
14. Uczniowie z Gminy Skarżysko-Kamienna relacje z rówieśnikami oceniają w większości bardzo dobrze lub dobrze – SP 4-6 – 96%; SP 7-8 – 80%; SPP – 85%.

4.4. Podsumowanie

Przeprowadzona diagnoza wskazuje, że do najważniejszych problemów społecznych dostrzeganych przez mieszkańców Gminy Skarżysko-Kamienna należą uzależnienia behawioralne, uzależnienie od alkoholu oraz cyberprzemoc. Badani zwracali również uwagę na powszechność takich zjawisk jak nadmierne korzystanie z Internetu i urządzeń cyfrowych oraz zakupoholizm. Jednocześnie część mieszkańców dostrzega problem przemocy domowej w swoim otoczeniu, a znaczna grupa nie posiada wiedzy o miejscach, w których osoby uzależnione mogą uzyskać pomoc.

Wyniki badań wskazują, że spożywanie alkoholu przez dorosłych mieszkańców ma najczęściej charakter okazjonalny, jednak mieszkańcy dostrzegają negatywny wpływ osób będących pod wpływem alkoholu na poczucie bezpieczeństwa w środowisku lokalnym. Zwracają również uwagę na potrzebę prowadzenia działań profilaktycznych, edukacyjnych i informacyjnych dotyczących uzależnień oraz możliwości uzyskania pomocy.

Przedstawiciele instytucji za najistotniejsze problemy uznali nadużywanie alkoholu przez osoby dorosłe, spożywanie alkoholu przez młodzież, zażywanie narkotyków i dopalaczy oraz niewystarczającą świadomość społeczną dotyczącą zagrożeń związanych z uzależnieniami. Wskazano również na potrzebę dalszego wzmacniania współpracy pomiędzy instytucjami, rozwijania działań edukacyjnych oraz zwiększania dostępności wsparcia psychologicznego i terapeutycznego.

Badania przeprowadzone wśród dzieci i młodzieży potwierdzają występowanie zachowań ryzykownych związanych ze spożywaniem alkoholu, używaniem substancji psychoaktywnych oraz nadmiernym korzystaniem z nowych technologii. Szczególną uwagę zwraca rosnąca skala korzystania z napojów energetycznych, długi czas spędzany przed ekranami oraz doświadczenia związane z cyberprzemocą i agresją rówieśniczą. Jednocześnie uczniowie deklarują na ogół dobre relacje z rodzicami, co stanowi istotny czynnik chroniący przed zachowaniami ryzykownymi.

Uzyskane wyniki wskazują na potrzebę kontynuowania i rozwijania działań profilaktycznych skierowanych zarówno do dzieci i młodzieży, jak i osób dorosłych. Szczególne znaczenie mają działania edukacyjne dotyczące uzależnień chemicznych i behawioralnych, bezpieczeństwa w Internecie, przeciwdziałania przemocy oraz wzmacniania kompetencji wychowawczych rodziców. Istotne pozostaje również zapewnienie mieszkańcom łatwego dostępu do informacji o dostępnych formach pomocy, wsparcia psychologicznego i terapeutycznego oraz dalsze wzmacnianie współpracy pomiędzy instytucjami realizującymi zadania z zakresu profilaktyki i rozwiązywania problemów społecznych.

V Zasoby lokalne

Gmina Skarżysko-Kamienna dysponuje funkcjonującą siecią instytucji realizujących zadania z zakresu profilaktyki uzależnień, przeciwdziałania przemocy domowej oraz wsparcia rodzin. Zasoby te umożliwiają prowadzenie działań pomocowych, interwencyjnych i profilaktycznych, jednak zidentyfikowane problemy społeczne wskazują na potrzebę dalszego wzmacniania dostępności wsparcia psychologicznego, terapeutycznego oraz działań profilaktycznych skierowanych do dzieci, młodzieży i rodzin.

Zasób lokalny	Zakres działalności i rola w systemie wsparcia
Centrum Usług Społecznych	Realizuje zadania z zakresu pracy socjalnej, udziela wsparcia rodzinom przeżywającym trudności życiowe, prowadzi działania pomocowe oraz podejmuje interwencje w sytuacjach kryzysowych, w tym związanych z przemocą domową.
Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych	Prowadzi działania motywujące osoby uzależnione do podjęcia leczenia, inicjuje postępowania w sprawie zobowiązania do leczenia odwykowego oraz realizuje kontrole punktów sprzedaży napojów alkoholowych. Uczestniczy również w lokalnych działaniach profilaktycznych.
Zespół Interdyscyplinarny	Koordynuje działania służb i instytucji w zakresie przeciwdziałania przemocy domowej, realizuje procedurę „Niebieskie Karty” oraz wspiera osoby i rodziny doświadczające przemocy.
Placówki oświatowe	Realizują działania edukacyjne, wychowawcze i profilaktyczne skierowane do dzieci, młodzieży oraz rodziców. Prowadzą programy i kampanie dotyczące uzależnień, przemocy, bezpieczeństwa oraz zagrożeń występujących w przestrzeni cyfrowej.
Komenda Powiatowa Policji	Podejmuje interwencje w sytuacjach zagrożenia bezpieczeństwa, przemocy domowej, zakłócania porządku publicznego oraz przestępstw i wykroczeń związanych z używaniem alkoholu. Współpracuje

	z innymi podmiotami w zakresie działań profilaktycznych i interwencyjnych.
Świetlice funkcjonujące na terenie miasta	Zapewniają dzieciom i młodzieży bezpieczne warunki spędzania czasu wolnego, rozwijania zainteresowań oraz uczestnictwa w działaniach edukacyjnych, wychowawczych i profilaktycznych. Wspierają prawidłowy rozwój psychospołeczny oraz przeciwdziałają zachowaniom ryzykownym.
OLK Poradnia Leczenia Uzależnień przy ul. Sokolej 50 oraz Poradnia Leczenia Uzależnień przy ul. Aptecznej 7 (Stowarzyszenie Pomocy „Arka Noego”)	Zapewnia mieszkańcom dostęp do bezpłatnej pomocy psychologicznej oraz wsparcia terapeutycznego. Umożliwia podejmowanie działań interwencyjnych i długofalowe wsparcie osób zmagających się z uzależnieniami oraz ich rodzin.

VI Analiza SWOT

Analiza SWOT należy do grupy metod zintegrowanych, czyli badających zarówno samą jednostkę, jak również jej otoczenie. Akronim pochodzi od angielskich wyrazów:

- strengths („S” – siły, atuty, mocne strony),
- weaknesses („W” – słabości, słabe strony),
- opportunities („O” – szanse, okazje, korzystne tendencje w otoczeniu zewnętrznym),
- threats („T” – zagrożenia, niekorzystne zjawiska zewnętrzne).

Analiza SWOT została oparta na informacjach zawartych w kompleksowej diagnozie sytuacji społecznej w Gminie. Stanowi ona podstawę do identyfikacji i określenia kierunków działań. Analizę SWOT dla Gminy Skarżysko Kamienna znajduje się poniżej:

MOCNE STRONY (Strengths)

- Funkcjonowanie Centrum Usług Społecznych realizującego działania pomocowe, interwencyjne i profilaktyczne.
- Działalność Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych obejmująca działania motywujące do leczenia i współpracę z sądem.
- Funkcjonowanie Zespołu Interdyscyplinarnego realizującego procedurę „Niebieskie Karty”.
- Dostępność bezpłatnej pomocy psychologicznej, prawnej i terapeutycznej w Poradni Leczenia Uzależnień.
- Sieć świetlic obejmujących wsparciem dzieci i młodzież.
- Realizacja programów profilaktycznych skierowanych do dzieci, młodzieży, rodziców i nauczycieli.
- Duży zasięg działań profilaktycznych obejmujących uczniów placówek oświatowych.
- Współpraca instytucji lokalnych w zakresie profilaktyki uzależnień i przeciwdziałania przemocy domowej.
- Według przeprowadzonych badań:
 - Wysoka świadomość mieszkańców dotycząca potrzeby prowadzenia działań profilaktycznych w obszarze uzależnień.
 - Dobre relacje dzieci i młodzieży z rodzicami i opiekunami, stanowiące istotny czynnik chroniący przed zachowaniami ryzykownymi.
 - Pozytywne relacje uczniów z rówieśnikami.
 - Dobre relacje uczniów z nauczycielami.

- Skuteczna współpraca pomiędzy Gminną Komisją Rozwiązywania Problemów Alkoholowych a Zespołem Interdyscyplinarnym.
- Wysoka ocena zaangażowania władz gminy we wspieranie działań profilaktycznych i pomocowych.
- Funkcjonowanie lokalnego systemu instytucji realizujących działania profilaktyczne, edukacyjne i pomocowe.
- Gotowość instytucji do rozwijania współpracy oraz podejmowania wspólnych działań na rzecz mieszkańców.

SŁABE STRONY (Weaknesses)

- Występowanie problemów związanych z nadużywaniem alkoholu wśród części mieszkańców.
- Występowanie przemocy domowej wymagającej działań wielu służb i instytucji.
- Trudności opiekuńczo-wychowawcze występujące w części rodzin.
- Utrzymująca się wysoka liczba osób korzystających z pomocy społecznej z powodu długotrwałej choroby.
- Występowanie problemów społecznych związanych z ubóstwem, bezrobociem i niepełnosprawnością.
- Obecność zachowań ryzykownych związanych z używaniem alkoholu i środków odurzających.
- Występowanie przypadków przemocy wobec dzieci i młodzieży.
- Występowanie przestępstw i wykroczeń wpływających na poziom bezpieczeństwa mieszkańców.
- Według przeprowadzonych badań:
 - Niewystarczająca wiedza części mieszkańców na temat miejsc, w których można uzyskać pomoc w przypadku uzależnień.
 - Deklaracja wczesnej inicjacji alkoholowej wśród dzieci i młodzieży.
 - Obecność problemu używania substancji psychoaktywnych przez część uczniów.
 - Rosnąca popularność napojów energetycznych wśród dzieci i młodzieży.
 - Długi czas spędzany przez część młodych mieszkańców przed ekranami komputerów i telefonów.
 - Występowanie cyberprzemocy, hejtu oraz innych form przemocy w Internecie.
 - Obecność przemocy domowej oraz przemocy rówieśniczej.

- Niska świadomość części mieszkańców dotycząca zagrożeń związanych z uzależnieniami i zachowaniami ryzykownymi.
- Niska aktywność rodziców/mieszkańców pomimo szerokiej oferty wsparcia.

SZANSE (Opportunities)

- Dalsze rozwijanie programów profilaktycznych skierowanych do dzieci i młodzieży.
- Rozszerzanie działań edukacyjnych i profilaktycznych skierowanych do rodziców.
- Rozwijanie współpracy pomiędzy instytucjami działającymi na rzecz dzieci, rodzin i osób uzależnionych.
- Szersze wykorzystanie programów korekcyjno - edukacyjnych dla osób stosujących przemoc.
- Wzmacnianie działań motywujących do podejmowania leczenia odwykowego.
- Rozwijanie oferty wsparcia psychologicznego, terapeutycznego i konsultacyjnego.
- Wykorzystanie potencjału świetlic jako miejsca realizacji działań profilaktycznych i wychowawczych.
- Zwiększanie dostępności informacji o możliwościach uzyskania pomocy i wsparcia.
- Rozwijanie działań promujących zdrowy styl życia oraz aktywne formy spędzania czasu wolnego.
- Wykorzystanie wysokiej gotowości mieszkańców do uczestnictwa w działaniach profilaktycznych.

ZAGROŻENIA (Threats)

- Utrzymywanie się problemów związanych z używaniem alkoholu i innych substancji psychoaktywnych.
- Utrzymywanie się zjawiska przemocy domowej.
- Występowanie przemocy wobec dzieci oraz jej negatywnych skutków społecznych i wychowawczych.
- Pogłębianie trudności opiekuńczo-wychowawczych części rodzin.
- Utrzymywanie się zachowań ryzykownych wśród dzieci i młodzieży.
- Występowanie problemów zdrowotnych i społecznych zwiększających zapotrzebowanie na pomoc społeczną.
- Utrzymywanie się zjawisk naruszających porządek publiczny i bezpieczeństwo mieszkańców.

- Występowanie przestępczości związanej m.in. z kradzieżami, włamaniami i uszkodzeniami mienia.
- Wzrost skali uzależnień behawioralnych, w tym związanych z nadmiernym korzystaniem z Internetu, hazardem internetowym i zakupoholizmem

VII Realizatorzy Programu

Koordynatorem Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii dla Gminy Skarżysko-Kamienna jest Wydział Spraw Społecznych i Obywatelskich Urzędu Miasta Skarżyska-Kamiennej. Program realizowany jest przy współudziale podmiotów i instytucji działających na rzecz mieszkańców oraz wskazanych w niniejszym Programie.

W realizację Programu zaangażowane są w szczególności: **Centrum Usług Społecznych, Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Zespół Interdyscyplinarny, placówki oświatowe, Powiatowa Stacja Sanitarno-Epidemiologiczna, Komenda Powiatowa Policji, świetlice funkcjonujące na terenie miasta oraz Poradnia Leczenia Uzależnień przy ul. Sokolej 50 i Poradnia Leczenia Uzależnień przy ul. Aptecznej 7 prowadzona przez Stowarzyszenie Pomocy „Arka Noego”.** Istotnym ogniwem są organizacje pozarządowe, które realizują zadania ujęte w Programie zlecone im na podstawie ustawy o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie.

Poszczególne podmioty realizują działania z zakresu profilaktyki uzależnień, przeciwdziałania przemocy domowej, wsparcia rodzin przeżywających trudności opiekuńczo-wychowawcze, edukacji, poradnictwa, terapii oraz interwencji. Współpraca instytucji umożliwia prowadzenie działań profilaktycznych, edukacyjnych, pomocowych i interwencyjnych skierowanych do dzieci, młodzieży, osób dorosłych oraz rodzin zagrożonych problemami uzależnień i przemocy domowej. Dzięki współdziałaniu lokalnych podmiotów możliwe jest kompleksowe reagowanie na zdiagnozowane problemy społeczne oraz realizowanie działań służących ograniczaniu ich negatywnych skutków.

VIII Adresaci Programu

Program skierowany jest do mieszkańców Gminy Skarżysko-Kamienna, ze szczególnym uwzględnieniem osób zagrożonych uzależnieniami oraz ich rodzin. Odbiorcami działań są w szczególności osoby uzależnione, osoby zagrożone uzależnieniem, dzieci i młodzież, rodzice, opiekunowie oraz przedstawiciele środowiska oświatowego.

Program obejmuje również osoby doświadczające trudności życiowych, problemów rodzinnych i sytuacji kryzysowych, wymagające wsparcia informacyjnego, psychologicznego, terapeutycznego lub specjalistycznego poradnictwa. Działania kierowane są także do instytucji i podmiotów zaangażowanych w realizację zadań z zakresu profilaktyki uzależnień i przeciwdziałania przemocy domowej.

IX Cele oraz realizacja Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii dla Gminy Skarżysko-Kamienna na lata 2027-2030

Najważniejszym celem Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii dla Gminy Skarżysko-Kamienna na lata 2027-2030 jest:

Wzmacnianie zdrowia, bezpieczeństwa i jakości życia mieszkańców poprzez realizację działań profilaktycznych, edukacyjnych, pomocowych i interwencyjnych w obszarze uzależnień od substancji psychoaktywnych, uzależnień behawioralnych oraz związanych z nimi problemów społecznych.

Program obejmuje działania realizowane na różnych poziomach profilaktyki. Uwzględnia profilaktykę uniwersalną, skierowaną do wszystkich mieszkańców gminy, której celem jest promowanie zdrowego stylu życia, wzmacnianie czynników chroniących oraz ograniczanie ryzyka występowania problemów społecznych. Program zakłada również realizację działań z zakresu profilaktyki selektywnej, adresowanej do osób i grup znajdujących się w sytuacji podwyższonego ryzyka wystąpienia uzależnień lub innych zachowań problemowych. Istotnym elementem są także działania profilaktyki wskazującej, kierowane do osób przejawiających pierwsze symptomy problemów związanych z używaniem substancji psychoaktywnych lub uzależnieniami behawioralnymi. Ponadto Program przewiduje realizację działań terapeutycznych, rehabilitacyjnych i wspierających, służących ograniczaniu skutków uzależnień oraz wspomaganie osób i rodzin w procesie powrotu do prawidłowego funkcjonowania społecznego.

CEL SZCZEGÓŁOWY 1

Rozwijanie systemu wsparcia terapeutycznego, rehabilitacyjnego i psychospołecznego dla osób i rodzin wymagających pomocy

Kierunki działań:

- Wspieranie dostępu do pomocy specjalistycznej w tym m.in. psychologicznej, prawnej i terapii dla osób doświadczających trudności wynikających z używania alkoholu, substancji psychoaktywnych oraz uzależnień behawioralnych.

- Tworzenie warunków organizacyjnych sprzyjających prowadzeniu poradnictwa rodzinnego oraz wsparcia psychospołecznego.
- Wspieranie działań motywujących do podjęcia leczenia oraz udziału w oddziaływaniach terapeutycznych.
- Finansowanie i organizowanie opinii specjalistycznych oraz badań diagnostycznych prowadzonych w ramach procedur ustawowych.
- Rozwijanie współpracy z placówkami leczenia uzależnień oraz podmiotami ochrony zdrowia.
- Wspieranie rodzin zmagających się z problemami alkoholowymi i narkotykowymi.
- Ułatwianie mieszkańcom dostępu do informacji o lokalnych i ponadlokalnych formach pomocy.
- Wspieranie działań środowiskowych służących reintegracji społecznej osób i rodzin.
- Tworzenie warunków do funkcjonowania grup wsparcia oraz inicjatyw samopomocowych.
- Monitorowanie potrzeb mieszkańców w zakresie pomocy terapeutycznej i psychospołecznej.
- Doskonalenie kompetencji osób realizujących zadania pomocowe.
- Koordynowanie działań pomocowych podejmowanych przez różne instytucje.
- Wdrożenie projektów profilaktyczno-interwencyjnych skierowanych do osób eksperymentujących z różnymi środkami psychoaktywnymi i uzależnionych (profilaktyka wskazująca i programy redukcji szkód).

Wskaźniki:

- liczba osób objętych wsparciem,
- liczba udzielonych porad,
- liczba rozmów motywujących do podjęcia leczenia,
- liczba skierowań do leczenia,
- liczba rodzin objętych wsparciem,
- liczba współpracujących podmiotów,
- liczba działań informacyjnych.

Realizatorzy i partnerzy:

Centrum Usług Społecznych, Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Zespół Interdyscyplinarny, placówki oświatowe, Komenda Powiatowa Policji, świetlice funkcjonujące na terenie miasta, Poradnia Leczenia Uzależnień przy ul. Sokolej 50,

Poradnia Leczenia Uzależnień przy ul. Aptecznej 7 prowadzona przez Stowarzyszenie Pomocy „Arka Noego”, Urząd Miasta, placówki ochrony zdrowia, inne organizacje pozarządowe.

Cel szczegółowy 2

Wzmacnianie działań profilaktycznych, edukacyjnych i informacyjnych służących ograniczaniu zachowań ryzykownych

Kierunki działań:

- Realizowanie działań profilaktycznych w szkołach i placówkach oświatowych ukierunkowanych na rozwijanie postaw prozdrowotnych, wzmacnianie czynników chroniących oraz ograniczanie zachowań ryzykownych wśród dzieci i młodzieży.
- Wspieranie funkcjonowania świetlic poprzez organizowanie zajęć opiekuńczych, wychowawczych, edukacyjnych i profilaktycznych sprzyjających prawidłowemu rozwojowi dzieci i młodzieży oraz wypoczynku dzieci i młodzieży.
- Prowadzenie działań służących rozwijaniu kompetencji społecznych dzieci i młodzieży, w szczególności umiejętności radzenia sobie z emocjami, rozwiązywania konfliktów oraz przeciwstawiania się presji rówieśniczej.
- Tworzenie warunków do aktywnego i bezpiecznego spędzania czasu wolnego poprzez wspieranie zajęć sportowych, rekreacyjnych, kulturalnych i innych inicjatyw stanowiących alternatywę dla zachowań ryzykownych.
- Wzmacnianie czynników chroniących i motywujących do większej aktywności w życiu społecznym.
- Prowadzenie działań edukacyjnych zwiększających wiedzę mieszkańców na temat skutków używania alkoholu, narkotyków i innych substancji psychoaktywnych.
- Wzmacnianie kompetencji wychowawczych rodziców i opiekunów poprzez realizowanie spotkań, warsztatów, konsultacji oraz innych form wsparcia edukacyjnego.
- Opracowywanie i upowszechnianie materiałów informacyjnych dotyczących profilaktyki uzależnień, zdrowego stylu życia oraz dostępnych form pomocy i wsparcia.
- Realizowanie działań profilaktycznych we współpracy z podmiotami działającymi w obszarze kultury, sportu i rekreacji.
- Prowadzenie przedsięwzięć edukacyjnych i integracyjnych skierowanych do osób dorosłych i seniorów, uwzględniających zagrożenia wynikające z używania substancji psychoaktywnych oraz uzależnień behawioralnych.

- Organizowanie lokalnych inicjatyw profilaktycznych adresowanych do mieszkańców, w tym spotkań, wydarzeń społecznych oraz kampanii informacyjnych.
- Rozpoznawanie potrzeb społeczności lokalnej w zakresie profilaktyki uzależnień poprzez analizowanie danych, obserwację zjawisk społecznych oraz współpracę z instytucjami.

Wskaźniki:

- liczba programów profilaktycznych,
- liczba uczestników działań,
- liczba świetlic realizujących zadania,
- liczba kampanii,
- liczba materiałów edukacyjnych,
- liczba inicjatyw lokalnych,
- frekwencja uczestników,
- liczba partnerów działań.

Realizatorzy i partnerzy:

Centrum Usług Społecznych, Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Zespół Interdyscyplinarny, placówki oświatowe, Komenda Powiatowa Policji, świetlice funkcjonujące na terenie miasta, Poradnia Leczenia Uzależnień przy ul. Sokolej 50, Poradnia Leczenia Uzależnień przy ul. Aptecznej 7 prowadzona przez Stowarzyszenie Pomocy „Arka Noego”, Urząd Miasta, organizacje pozarządowe.

Cel szczegółowy 3

**Przeciwdziałanie społecznym skutkom uzależnień
oraz wzmacnianie bezpieczeństwa mieszkańców**

Kierunki działań:

- Działania profilaktyczne, szkoleniowe i informacyjno-edukacyjne oraz szkoleniowe na temat rozpoznawania symptomów i zagrożeń ze strony uzależnień behawioralnych, w tym w szczególności uzależnień od hazardu, używania Internetu i mediów społecznościowych, zakupów i pracy.
- Promocja aktywnego stylu spędzania czasu wolnego w trybie offline jako alternatywy dla nadużywania nowoczesnych technologii.
- Monitorowanie zmian postaw społecznych w zakresie używania i nadużywania nowoczesnych technologii oraz innych uzależnień behawioralnych.

- Wspieranie działań Zespołu Interdyscyplinarnego w zakresie przeciwdziałania przemocy domowej oraz problemom wynikającym z używania alkoholu i substancji psychoaktywnych.
- Rozwijanie współpracy pomiędzy instytucjami i podmiotami zaangażowanymi w realizację działań pomocowych, profilaktycznych i interwencyjnych.
- Upowszechnianie informacji dotyczących zjawiska przemocy domowej, możliwości uzyskania pomocy oraz konsekwencji prawnych stosowania przemocy.
- Zapewnianie dostępu do poradnictwa psychologicznego i prawnego dla osób oraz rodzin znajdujących się w sytuacji kryzysowej.
- Podejmowanie działań zapobiegających występowaniu zachowań ryzykownych oraz ograniczających negatywne skutki problemów społecznych.
- Realizowanie działań edukacyjnych zwiększających świadomość mieszkańców w zakresie bezpieczeństwa, przeciwdziałania przemocy oraz problemów uzależnień.
- Doskonalenie sposobów współpracy i reagowania instytucji uczestniczących w rozwiązywaniu problemów społecznych.
- Wspieranie współpracy z placówkami oświatowymi i podmiotami ochrony zdrowia w zakresie wczesnego rozpoznawania problemów oraz udzielania pomocy dzieciom, młodzieży i rodzinom.
- Ocenianie efektywności realizowanych działań poprzez analizę danych, identyfikację potrzeb oraz wykorzystywanie wniosków do planowania kolejnych przedsięwzięć.

Wskaźniki:

- liczba działań i interwencji podejmowanych w ramach procedur ustawowych,
- liczba osób i rodzin objętych wsparciem,
- liczba działań informacyjnych i edukacyjnych dotyczących przemocy domowej oraz problemów uzależnień,
- liczba osób korzystających z pomocy specjalistycznej,
- liczba działań prewencyjnych podejmowanych w środowisku lokalnym.

Realizatorzy i partnerzy:

Centrum Usług Społecznych, Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Zespół Interdyscyplinarny, placówki oświatowe, Komenda Powiatowa Policji, świetlice funkcjonujące na terenie miasta, Poradnia Leczenia Uzależnień przy ul. Sokolej 50, Poradnia Leczenia Uzależnień przy ul. Aptecznej 7 prowadzona przez Stowarzyszenie Pomocy „Arka Noego”, Urząd Miasta, placówki ochrony zdrowia, organizacje pozarządowe.

Cel szczegółowy 4

Wzmacnianie potencjału instytucji i podmiotów realizujących działania profilaktyczne, edukacyjne i pomocowe

Kierunki działań:

- Wspieranie działalności instytucji, organizacji i innych podmiotów realizujących zadania z zakresu profilaktyki uzależnień, przeciwdziałania problemom społecznym oraz wspierania mieszkańców.
- Tworzenie warunków sprzyjających rozwojowi lokalnych inicjatyw społecznych ukierunkowanych na profilaktykę uzależnień, promocję zdrowego stylu życia oraz wzmacnianie aktywności społecznej mieszkańców.
- Finansowanie i wspieranie realizacji zadań statutowych organizacji pozarządowych prowadzących działania zgodne z celami Programu.
- Wspieranie współpracy pomiędzy instytucjami publicznymi, organizacjami pozarządowymi oraz innymi podmiotami działającymi na rzecz mieszkańców gminy.
- Rozwijanie lokalnych partnerstw służących realizacji działań profilaktycznych, edukacyjnych i pomocowych w obszarze przeciwdziałania uzależnieniom.
- Wspieranie podnoszenia kwalifikacji zawodowych, wiedzy i kompetencji osób zaangażowanych w realizację działań profilaktycznych, edukacyjnych i pomocowych.
- Organizowanie oraz wspieranie szkoleń, warsztatów, konferencji, supervizji i spotkań służących doskonaleniu kompetencji realizatorów Programu.
- Wspieranie wdrażania nowych rozwiązań, dobrych praktyk oraz działań innowacyjnych i pilotażowych w obszarze profilaktyki uzależnień i przeciwdziałania problemom społecznym.
- Zapewnianie wsparcia organizacyjnego, technicznego i logistycznego niezbędnego do prawidłowej realizacji działań podejmowanych w ramach Programu.
- Monitorowanie jakości, efektywności i zgodności realizowanych działań z założeniami Programu oraz potrzebami mieszkańców.
- Upowszechnianie informacji o możliwościach współpracy, pozyskiwania wsparcia oraz uczestnictwa w działaniach realizowanych w ramach Programu.

Wskaźniki:

- liczba wspartych instytucji i organizacji,
- liczba zawartych porozumień i umów,
- liczba zrealizowanych inicjatyw lokalnych,
- liczba szkoleń i spotkań,
- liczba uczestników szkoleń,
- liczba działań finansowanych ze środków programu,
- liczba partnerstw lokalnych,
- poziom wykorzystania środków finansowych.

Realizatorzy i partnerzy:

Centrum Usług Społecznych, Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Zespół Interdyscyplinarny, placówki oświatowe, Komenda Powiatowa Policji, świetlice funkcjonujące na terenie miasta, Poradnia Leczenia Uzależnień przy ul. Sokolej 50, Poradnia Leczenia Uzależnień przy ul. Aptecznej 7 prowadzona przez Stowarzyszenie Pomocy „Arka Noego”, Urząd Miasta, organizacje pozarządowe, instytucje kultury, podmioty lecznicze.

Cel szczegółowy 5

**Wspieranie działań służących przestrzeganiu przepisów prawa
oraz ograniczaniu negatywnych skutków dostępności alkoholu**

Kierunki działań:

- Prowadzenie kontroli punktów sprzedaży napojów alkoholowych w zakresie przestrzegania przepisów ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi.
- Wspieranie współpracy Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych z Policją oraz innymi służbami i instytucjami w zakresie ograniczania problemów związanych z używaniem alkoholu.
- Realizowanie działań informacyjnych skierowanych do przedsiębiorców prowadzących sprzedaż napojów alkoholowych dotyczących obowiązujących przepisów prawa i zasad odpowiedzialnej sprzedaży.

- Organizowanie i wspieranie szkoleń dla sprzedawców oraz właścicieli punktów sprzedaży napojów alkoholowych w zakresie ograniczania sprzedaży alkoholu osobom niepełnoletnim i nietrzeźwym.
- Upowszechnianie wiedzy o konsekwencjach prawnych wynikających z naruszania przepisów dotyczących sprzedaży, podawania i spożywania napojów alkoholowych.
- Monitorowanie liczby oraz rozmieszczenia punktów sprzedaży napojów alkoholowych w odniesieniu do potrzeb i bezpieczeństwa lokalnej społeczności.
- Podejmowanie działań służących ograniczaniu przypadków spożywania alkoholu w miejscach publicznych oraz przeciwdziałaniu związanym z tym negatywnym zjawiskom społecznym.
- Wspieranie lokalnych inicjatyw promujących trzeźwy styl życia, odpowiedzialne postawy społeczne oraz zdrowe formy spędzania czasu wolnego.
- Analizowanie informacji, zgłoszeń oraz sygnałów dotyczących naruszeń przepisów związanych ze sprzedażą i spożywaniem alkoholu.
- Współdziałanie z podmiotami odpowiedzialnymi za bezpieczeństwo i porządek publiczny w zakresie przeciwdziałania problemom alkoholowym.
- Prowadzenie działań profilaktycznych i prewencyjnych ograniczających zachowania ryzykowne związane z używaniem alkoholu.
- Doskonalenie zasad współpracy i procedur postępowania w przypadku stwierdzenia naruszeń przepisów dotyczących sprzedaży, podawania oraz spożywania napojów alkoholowych.

Wskaźniki:

- liczba przeprowadzonych kontroli,
- liczba działań informacyjnych,
- liczba szkoleń dla sprzedawców,
- liczba współdziałań z Policją,
- liczba zgłoszeń dotyczących naruszeń,
- liczba interwencji,
- liczba punktów objętych monitoringiem,
- zmiany w poziomie wykroczeń alkoholowych.

Realizatorzy i partnerzy:

Centrum Usług Społecznych, Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Zespół Interdyscyplinarny, placówki oświatowe, organizacje pozarządowe, Komenda Powiatowa

Policji, świetlice funkcjonujące na terenie miasta, Poradnia Leczenia Uzależnień przy ul. Sokolej 50, Poradnia Leczenia Uzależnień przy ul. Aptecznej 7 prowadzona przez Stowarzyszenie Pomocy „Arka Noego”, Urząd Miasta, podmioty prowadzące sprzedaż napojów alkoholowych.

X Finansowanie Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii dla Gminy Skarżysko-Kamienna na lata 2027-2030

Źródłem finansowania zadań zawartych w Gminnym Programie będą środki finansowe budżetu Gminy stanowiące dochody z tytułu wydawania zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych, wniesione przez podmioty gospodarcze zgodnie z art. 18² ustawy z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi. Dochody te stanowią dochód gminy, który jest przeznaczany na realizację programu.

Źródłem finansowania będą również środki z tytułu wprowadzonego podatku od sprzedaży napojów alkoholowych w opakowaniach jednostkowych o ilości nominalnej napojunieprzekraczającej 300 ml (tzw. "podatek od małpek") - art. 92 ust. 11 ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi. Opłaty te stanowią w częściach po 50% dochód gmin, na terenie których jest prowadzona sprzedaż napojów alkoholowych i przychód Narodowego Funduszu Zdrowia. Środki, o których mowa przeznacza się na działania mające na celu realizację lokalnej międzysektorowej polityki przeciwdziałania negatywnym skutkom spożywania alkoholu.

Dodatkowym możliwym źródłem finansowania Programu mogą być środki zewnętrzne (w tym m.in. fundusze rządowe, środki wspólnotowe czy NGO).

Szacunkowa wielkość środków finansowych przeznaczonych na realizację zadań przewidzianych niniejszym Programem w 2027 roku określa „Ramowy plan finansowania zadań określonych w Gminnym Programie Profilaktyki Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii na lata 2027-2030” zwany dalej „Ramowym Programem”.

Ramowe plany finansowania zadań na kolejne lata zostaną przyjęte w drodze odrębnych uchwał Rady Miasta w Skarżysku-Kamiennej po uchwaleniu budżetu gminy na dany rok.

XI Zadania Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych

Zadania Gminnej Komisji wynikają z art. 4¹ ust. 3–4 ustawy o wychowaniu w trzeźwości i obejmują w szczególności:

1. Inicjowanie działań w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych oraz przeciwdziałania narkomanii na terenie gminy.
2. Podejmowanie czynności zmierzających do orzeczenia obowiązku poddania się leczeniu w zakładzie leczenia odwykowego, w tym:
 - przeprowadzanie rozmów motywujących;
 - kierowanie osób na badania przez biegłych;
 - przygotowywanie i kierowanie wniosków do sądu o zastosowanie obowiązku leczenia.
3. Opiniowanie wniosków o wydanie zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych, w zakresie zgodności lokalizacji punktu sprzedaży z uchwałami Rady Miasta.
4. Opiniowanie wniosków złożonych w otwartych konkursach ofert na realizację zadań ujętych w Gminnym Programie. Proszę zmienić numerację kolejnych punktów.
5. Kontrola przestrzegania zasad sprzedaży i podawania napojów alkoholowych, w tym monitorowanie przypadków sprzedaży nieletnim lub osobom nietrzeźwym.
6. Współpraca z instytucjami lokalnymi (CUS, Urząd Miasta, Policja, szkoły, Zespół Interdyscyplinarny, organizacje pozarządowe) w zakresie udzielania pomocy osobom uzależnionym i ich rodzinom.
7. Inicjowanie działań pomocowych i interwencyjnych na rzecz rodzin dotkniętych problemem alkoholowym, w tym działań ukierunkowanych na poprawę funkcjonowania rodziny.
8. Udział w opracowywaniu i realizacji Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Programu Przeciwdziałania Narkomanii, w tym monitorowanie wykonania zadań.
9. Prowadzenie dokumentacji działań Komisji, dokumentacji związanej z kierowaniem osób do leczenia oraz protokołów z kontroli.
10. Wspieranie działań edukacyjnych, profilaktycznych i środowiskowych, realizowanych w ramach gminnych programów.

XII Zasady wynagradzania członków Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Gminie Skarżysko-Kamienna

Zgodnie z art. 4¹ ust. 5 ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi, elementem Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii na lata 2027-2030 dla Gminy Skarżysko-Kamienna są zasady wynagradzania członków Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.

Komisja wykonuje swoje prace w trakcie posiedzeń oraz wizji lokalnych.

- Wynagrodzenie za udział w pracach komisji/podkomisji przysługuje w oparciu o listę obecności, za odbyte posiedzenie i wypłacane będzie w terminie do dnia 10 każdego następnego miesiąca za miniony miesiąc,
- Wysokość wynagrodzenia dla przewodniczącego komisji wynosi 200 zł brutto plus 20% tej kwoty za odbyte posiedzenie.
- Wysokość wynagrodzenia dla pozostałych członków komisji wynosi 200 zł brutto za odbyte posiedzenie.
- Członkom Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych przysługuje zwrot kosztów poniesionych z tytułu podróży służbowych dotyczących szkoleń oraz związanych z wykonywaniem zadań komisji.

XIII Wdrażanie Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych Oraz Przeciwdziałania Narkomanii dla Gminy Skarżysko-Kamienna na lata 2027-2030

Realizacja Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii dla miasta Skarżyska-Kamiennej na rok 2027-2030 jest koordynowana przez Wydział Spraw Społecznych i Obywatelskich Urzędu Miasta Skarżyska - Kamiennej. Program opiera się na współpracy wielu instytucji i specjalistów działających na rzecz mieszkańców Gminy Skarżysko-Kamienna. W jego wdrażanie zaangażowani są m.in. członkowie Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, pracownicy Centrum Usług Społecznych, psycholodzy, terapeuci uzależnień, pedagodzy i wychowawcy szkolni, realizatorzy programów profilaktycznych, kuratorzy sądowi oraz funkcjonariusze Policji. Współdziałanie tych podmiotów umożliwia prowadzenie spójnych działań obejmujących profilaktykę, edukację, wczesną interwencję, pomoc specjalistyczną oraz wsparcie osób i rodzin doświadczających problemów związanych z uzależnieniami i innymi trudnościami społecznymi.

Nadzór nad realizacją Programu sprawuje Prezydent Miasta Skarżyska-Kamiennej, który odpowiada za zapewnienie warunków organizacyjnych i finansowych niezbędnych do jego wdrażania. Do zadań Prezydenta należy w szczególności dysponowanie środkami finansowymi przeznaczonymi na realizację Programu, monitorowanie przebiegu podejmowanych działań oraz ocena stopnia osiągnięcia założonych celów. Corocznie sporządzane jest sprawozdanie z realizacji Programu, obejmujące informacje o zrealizowanych działaniach oraz wykorzystaniu środków finansowych. Dokument ten przedkładany jest Radzie Miasta w terminie określonym przepisami prawa. Ponadto, zgodnie z obowiązującymi wytycznymi, przekazywane są wymagane sprawozdania i informacje do Krajowego Centrum Przeciwdziałania Uzależnieniom.

XIV Ograniczenie dostępu do alkoholu

Rada Miasta Skarżyska-Kamiennej uchwala nr LIX/60/2018 z dn. 20.08.2018 r.:

1. ustaliła maksymalną liczbę zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych na terenie Gminy Skarżyska-Kamiennej przeznaczonych do spożycia poza miejscem sprzedaży:

- 110 zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych zawierających do 4,5% zawartości alkoholu oraz na piwo
- 100 zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych zawierających powyżej 4,5% do 18% zawartości alkoholu (z wyjątkiem piwa);
- 100 zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych powyżej 18% zawartości alkoholu.

2. Ustaliła maksymalną liczbę zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych na terenie Gminy Skarżysko-Kamienna przeznaczonych do spożycia w miejscu sprzedaży:

- 60 zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych zawierających do 4,5% zawartości alkoholu oraz na piwo,
- 30 zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych zawierających powyżej 4,5 % do 18% zawartości alkoholu (z wyjątkiem piwa),
- 30 zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych powyżej 18 % zawartości alkoholu.

Kontrola przestrzegania zasad i warunków korzystania z zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych prowadzona będzie przez zespół kontrolny, zwany dalej Zespołem złożonym z osób upoważnionych przez Prezydenta Miasta Skarżyska-Kamiennej, w skład, którego wchodzi co najmniej dwóch upoważnionych członków Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych Skarżysku-Kamiennej. Kontrole prowadzone będą na podstawie Zarządzenia Prezydenta Miasta w sprawie przeprowadzenia kontroli przestrzegania zasad i warunków korzystania z zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych na terenie Gminy Skarżysko-Kamienna.

XV Monitoring i ewaluacja Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii dla Gminy Skarżysko-Kamienna na lata 2027-2030

Zgodnie z rekomendowanymi standardami prowadzenia polityki profilaktycznej, skuteczna realizacja Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii wymaga stałego monitorowania przebiegu podejmowanych działań oraz ich systematycznej ewaluacji. Proces ten umożliwia bieżące śledzenie stopnia realizacji zaplanowanych zadań, ocenę ich adekwatności do lokalnych potrzeb oraz identyfikowanie obszarów wymagających modyfikacji lub wzmocnienia.

Monitoring Programu obejmuje regularne gromadzenie i analizę danych dotyczących skali uzależnień, problemów społecznych, korzystania z dostępnych form pomocy, a także zakresu i jakości działań profilaktycznych i interwencyjnych. Istotnym elementem tego procesu jest również wymiana informacji pomiędzy instytucjami i podmiotami zaangażowanymi w realizację Programu, co sprzyja spójności działań oraz zwiększa ich skuteczność. Kontroli podlega także zgodność realizowanych zadań z przyjętym harmonogramem oraz założonymi celami.

Ewaluacja Programu pozwala na ocenę osiągniętych rezultatów oraz realnego wpływu podejmowanych działań na sytuację mieszkańców, w tym na poziom wiedzy, postawy wobec używek, funkcjonowanie rodzin oraz dostępność i efektywność wsparcia. Wnioski płynące z ewaluacji stanowią podstawę do formułowania rekomendacji oraz planowania kolejnych działań profilaktycznych i pomocowych.

Program realizowany jest z zachowaniem zasad rzetelności, systematyczności i przejrzystości, a prowadzona dokumentacja oraz działania nadzorcze i wspierające sprzyjają utrzymaniu wysokiej jakości realizowanych zadań. Dzięki temu Program ma charakter elastyczny i rozwojowy, co pozwala na dostosowywanie jego założeń do zmieniających się potrzeb lokalnej społeczności oraz skuteczne wspieranie działań w obszarze profilaktyki i rozwiązywania problemów związanych z uzależnieniami.